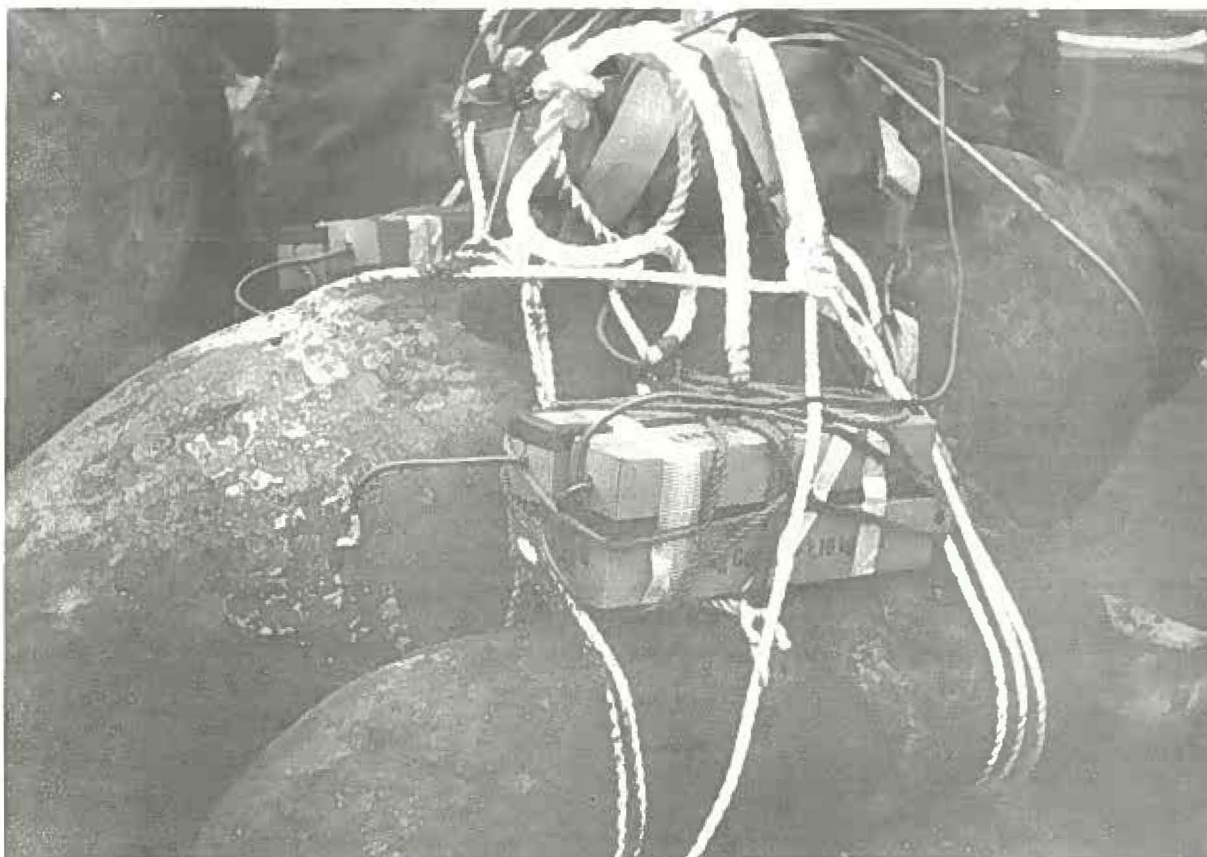

SØVÆRNS- ORIENTERING

Bomber påsurret sprængladning

Bomberne fra Koraldybet knalder igen

"Dumping-feltet" i Koraldybet, der er den ret dybe rende (ca. 13 meter), der forbinder det nordvestlige hjørne af Århus Bugt med Kalø Vig, har endnu engang voldt problemer.

Efter 2.verdenskrigs afslutning blev dette farvand anvendt som "dumping-felt" af de allierede befrielsesmyndigheder, idet det gjaldt om hurtigst muligt at få de enorme mængder af ammunition, der var blevet efterladt af tyskerne ved kapitulationen, væk af vejen for at hindre utilsigtede eksplosioner. Med bygnin-

gen af Midtkrafts Studstrupværk 20 år senere på den lille halvø Studstrup i Kalø Vig blev det nødvendigt at minestryge en rute og oprense en rende gennem "dumping-feltet", for at skibe med flydende eller med fast brændstof sikkert kunne komme til Studstrupværkets kaj.

Nogle af de nyopfiskede bomber

I 1966 påbegyndtes arbejdet med optagning af ammunition fra Koraldybet af et civilt firma, som Studstrupværket havde sluttet kontrakt med, men det blev pålagt søværnet at kontrollere, at oprensningsskriteriet blev opfyldt. Denne kontrol udførtes af minedykkere fra Søværnets Minørtjeneste. I ni år har man nu oprenset i sejlrenden. Den optagne ammunition blev enten sejlet til et "dumping-felt" med 175 meters vanddybde, der ligger i Skagerak ca. 22 sømil ud for byen Arendal på sydøstkysten af Norge, eller sejlet til Tyskland for udsmelting af sprængstoffet.

En ny oprensning og en ny kontrol måtte til i 1975. Ved denne kontrol observeredes 10 store bomber (50 kg - 1000 kg), der måtte fjernes, men medens dette arbejde stod på, kom endnu 24 bomber til syne. Disse bomber måtte også fjernes. Nu var problemet, hvor skulle bomberne fjernes hen? Tyskerne ønskede ikke

flere bomber til uds melting af sprængstoffet, og den danske miljøstyrelse ville ikke endnu engang give en dispensation til sænkning af ammunitionen i det norske "dumping-felt", idet Oslokonventionen, der er det populære navn for den internationale anti-forureningslov for havområder, var blevet ratificeret i Danmark og i Norge.

Løsningen på problemet blev bortsprængning af bomberne uden for Koraldybet. I dagene 15.-17. oktober har søværnet bortsprængt de 34 bomber (ca. 7,5 tons) på Wulffs Flak, der er den 7-8 meter dybe og ca. 1450 meter i diameter cirkulære grund, der ligger midt i Århus Bugt 7-8 sømil sønden for indsejlingen til Kalø Vig. Af sikkerhedsmæssige årsager har al sejlads til og fra Studstrupværket været forbudt i sprængningsperioden og indtil 20. oktober kl. 1900 for at imødegå eventuelle eksplosionsskader fra ammunition initieret af brandrør med tidsforsinkelse. Sejlforbudet har kun i ringe grad berørt MIDTKRAFT, idet ankomsten af et kulskib, der skulle have fundet sted i løbet af den 20. oktober, blot blev udskudt til efter dette tidspunkt.

Minerne blev bragt ud til sprængningsstedet af oprensningsfirmaet, medens søværnet stillede et fartøj samt personel og materiel til rådighed for selve sprængningen. Med denne sidste oprensning af Koraldybet er det indstillet til Handelsministeriet, at besejlingen af Studstrupværket kan foretages med tankskibe/tørlastskibe, der under passagen af det forbudte område max. har en dybgang på 27/30 fod, hvilket er en forøgelse på 3 fod.

Målet for den endelige passagedybde er dog 35 fod for alle skibe, så oprensning og kontrol må fortsætte i endnu nogle år.

(VBS/SMS)

Nye ammunitionsfund i Århus Havn

Et nyt ammunitionsfund er fornylig blevet gjort i Århus Havn. Fundet blev gjort ved den såkaldte østmole nær olie- og benzinhavnen. Den første melding om dette nye ammunitionsfund lød på en 250 kg bombe ved østmolen. Dette var dog ikke rigtigt, genstanden var en flyder til tysk minestrygningsgrej. Da søværnets minedykkere kom ned i vandet, fandt de kassevis af 20 mm ammunition. Indtil nu, hvor hele østmolens side er blevet undersøgt, er i alt 2 tons ammunition bragt op fra havbunden, og mere vil

sikkert ikke vise sig her. Fundet vakte i havnekredse i Århus en vis nervøsitet, idet en udvidelse af Århus olie- og benzinhavn var planlagt, og en sådan udvidelse ville komme til at betyde gravearbejde ved østmolen.

Også Kalundborg kunne melde om fund. Ved en uddybning af havnen fik gravemaskinen en genstand op i grabben. Genstanden var 175 cm lang og 38 cm i diameter og forsynet med styrefinner. Man troede, at det var en flybombe, men da mineuskadeliggørelsesholdet kom til stede, blev genstanden identificeret som en tysk støjbøje til brug ved strygning af akustiske miner. Yderligere fortalte føreren af gravemaskinen, at han under arbejdet var stødt på en hård genstand, gravemaskinen ikke kunne tage op. En undersøgelse godtgjorde, at genstanden var en 18 meter lang magnet til minestrygning.

(VBS/SMS)

Dansk torpedo genfundet

Den 15. oktober fik fiskekutteren CATANIA en torpedo i sit net under fiskeri i farvandet øst for Anholt. Vejret var den pågældende dag meget hårdt, og kutteren anmodede over Skagen radio om assistance. Et dansk skib kunne først være på den opgivne position om formiddagen den 16., hvorfor kutteren anmodede om hjælp fra Sverige. Havnebyen Falkenberg ligger på højde med Anholt, og herfra sendte man assistance ud til den danske kutter. Torpedoen blev indbragt til Falkenberg, og en meddelelse til søværnet om fundet viste, at det var en ombygget tysk torpedo, som søværnet havde mistet i 1972. Torpedoen vil blive udleveret til søværnet.

(VBS/STS)

Første kvindelige kadet optaget

Forsvarsministeriet har tiltrådt, at oversergent i søværnet Lill-May Didriksen, der stammer fra Rønne, optages som kadet på Søværnets Officersskole den 19. januar 1976. Hun uddannes som den første kvinde til gerningen som officer af B-linien med henblik på at virke inden for søværnets kommunikationstjeneste.

Uddannelsen på skolen tilrettelægges således, at Lill-May Didriksen, der bliver den første - og i 1976 eneste - kvindelige kadet, følger de mandlige kadetter på lige vilkår med undtagelse

af, at hun i praktikperioder må blive i land, medens kollegerne står til søs for at vedligeholde eller udbygge deres sømilitære træning.
(MST)

Skibskendingsmærke til Hjemmeværnet

Hjemmeværnskommandoen har udsendt bestemmelser for erhvervelse af skibskendingsmærket. Det er et udmærkelsestegn, som tildeles personel af Hjemmeværnet, der har bestået skibskendingsmærkeprøven.

Mærket er udformet som en silhouet af et skib. Mærkeprøven udarbejdes årligt af Hjemmeværnsskolen og godkendes af Marinehjemmeværnsinspektøren. Til brug for prøven er der fremstillet et antal prøvesæt med uens rækkefølge for billederne. Prøven er begrænset til de skibe, som er anførte i det til enhver tid gældende træningsprogram for Marinehjemmeværnet, samt handelsskibe. Prøven omfatter a) 50 lysbilleder af orlogsskibe (hvert billede vises i 5 sekunder), b) 25 lysbilleder af orlogsskibe eller detaljer af orlogsskibe (3 sekunder) og c) 10 lysbilleder af handelsskibssilhouetter (30 sekunder).

Skibskendingsmærkeprøven skal gennemføres inden for 2 timer på samme dag i overværelse af flotillechefen eller en fast officer fra Marinehjemmeværnsdistriktet. Der er et pointberegningssystem for hvert rigtigt opgivet billede, og der må ikke bruges hjælpemidler af nogen art. For opnåelse af bronzemærke kræves 216 points, sølvmærke 282 points og guldmærke 324 points.

(MST)

Indland kort

Helikoptergruppe VÆDDEREN har transporteret sin hidtil ældste patient. Det var en 93-årig dame fra Myggenæs, der hurtigst muligt skulle på hospital. Vejret var heldigvis sådan, at helikopteren kunne flyve hende og en medfølgende sygeplejerske fra Myggenæs til Vagar uden problemer.

På Søværnets Officersskole holdes den 12. og 14. november et seminar med deltagelse af en række af søværnets chefer samt yngre officerer af B-linien. Under seminaret drøftede man de praktiske erfaringer med de nye uddannelser.

Den nationale øvelse SMALL PLAY 2/75 er blevet afviklet i dagene 3.-7. november. Der deltog vesttyske og danske torpedo-både, minelæggerne FALSTER, FYEN og LANGELAND, korvetterne TRITON og FLORA, minestrygeren AARØSUND, orlogskutteren FARØ, MOBA samt fly. Øvelsen sluttede med øvelseskritik på Holmen den 10. november.

I Søværns-Orientering nr. 35/75 omtaltes udskiftningen af flaget på Carey-øerne. Kontreadmiral H.-H. Wesche gør opmærksom på, at flaget også blev udskiftet i 1966 af inspektionsskibet INGOLF.

Udland kort

Det er nu bestemt, at den svenske flådes stabsskib MARIEHOLM, 1.400 t, til foråret afløses af minefartøjet WISBORG, der blev søsat sidste år. MARIEHOLM blev bygget som passagerskib i Danmark i 1934 og har gjort tjeneste i den svenske flåde siden 1941, fra 1955 som stabsskib.

Den britiske atomdrevne undervandsbåd CHURCHILL er atter i tjeneste, efter at den siden april 1974 har været til sit første store eftersyn og refuelling på værftet i Chatham. Winston Churchills datter, Lady Soames, overværede afleveringen af den 3.500 t store båd. Også atom-undervandsbåden DREADNOUGHT gennemgår et sådant eftersyn.

Under Dronningens og Prins Henriks besøg i Holland kunne man godt have besøgt Prins Hendriks Museum i Rotterdam. Det er dog ikke opkaldt efter den danske prins, og heller ikke efter den portugisiske Prins Henrik Søfareren, men derimod efter en hollandsk prins af samme navn, der for 100 år siden bidrog stærkt til museets oprettelse. Museet ejer bl.a. en smuk modelskibssamling.

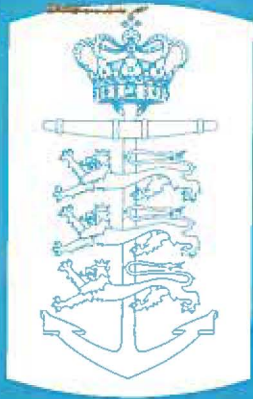
4 kvinder fra the Women's Royal Naval Service har i to uger gjort tjeneste i operationsrummet om bord i forsyningsskibet ENGADINE. Under opholdet til søs var de underbragt i en messe, medens de i havn var indkvarteret i land. Formålet var at give kvinderne, der til daglig arbejder i et hovedkvarter, kendskab til det tilsvarende arbejde i skibene.

Kina har skåret rustningsindustrien stærkt ned på grund af tekniske vanskeligheder og mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det skal bl.a. have ramt de atomdrevne undervandsbåde og missilsystemerne, der siges først at blive operationsdygtige om 3-4 år.

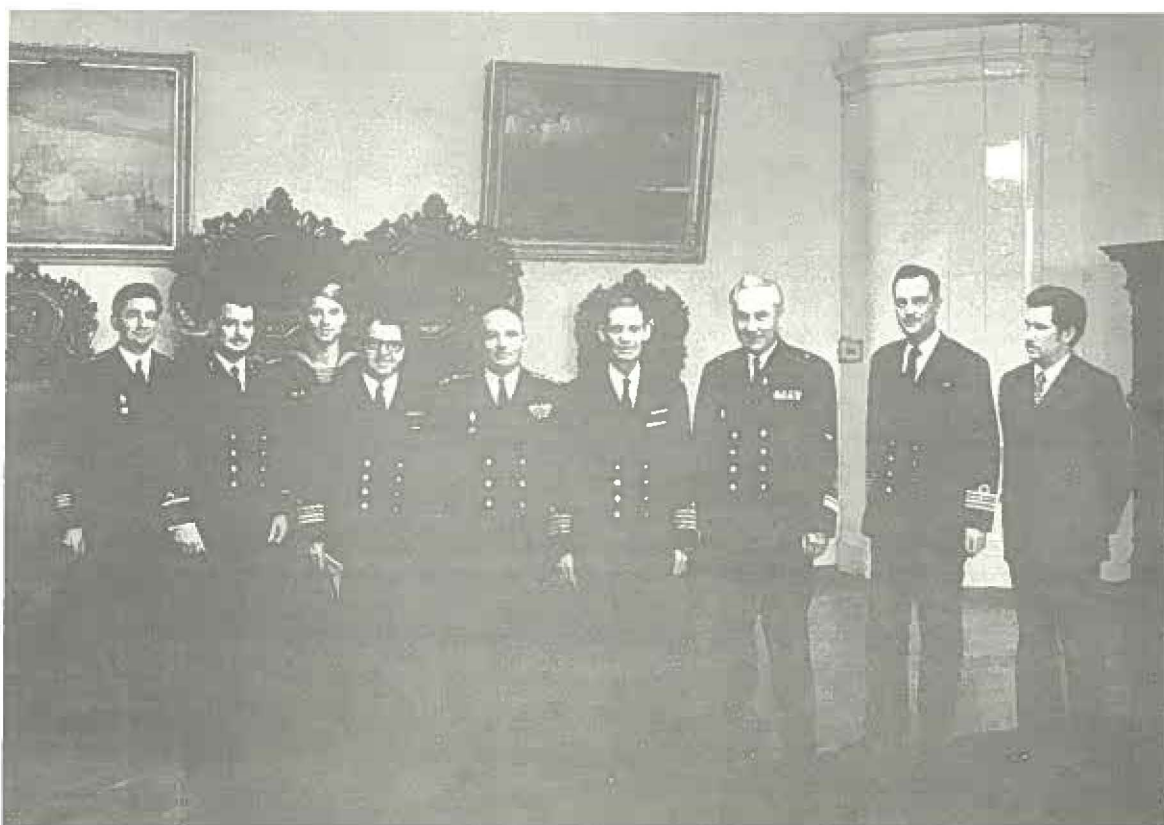
Skibe og fly fra USA, England og Holland har indledt amfibieøvelsen "Triple Jubilee", der strækker sig fra Devon til Skotland. Øvelsen varer hele november, og højdepunktet bliver en amerikansk landgang i Dorset efterfulgt af kombinerede operationer i land. Betydelige styrker flyves med helikoptere ind fra det britiske kommandoskib BULWARK.

e. b.
F. Heisterberg-Andersen

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Danskerne med de sovjetiske værter

Studiebesøg på sovjetrussisk søofficersskole

I slutningen af oktober har chefen for Søværnets Officersskole, kommandør P.P.Holm, med 3 ledsagere besøgt Leningrad efter indbydelse af chefen for den sovjetrussiske flåde, admiral S.G.Gorshkov.

Der var lagt et omfattende program for gæsterne fra den danske officersskole, som allerede i Leningrads lufthavn blev hilst velkommen af chefen for Frunze-Akademiet, kontreadmiral W.W.Platonov. Fra sovjetisk side var der stillet en dansk- og tysktalende tolk til rådighed under hele besøget, således at der kunne

kommunikerer på trods af sprog-barrieren.

Efter en modtagelse i admiralitetsbygningen hos chefen for Leningrads Marinedistrikt lagde kommandør Holm en krans med Søværnets Officersskoles bånd ved mindesmærket i Piskarevskoje-Mindelunden for de mange faldne under forsvaret af Leningrad under byens 900 dages belejring.

Besøg i Leningrads Mindelund

Derefter var der studiebesøg på Frunze-Akademiet, som er den sovjetiske marines førende officersskole. Danskerne fik et godt indtryk af den 5 års kadetuddannelse, som under stram disciplin gennemføres på den militære kostskole. Akademiet, som uddanner ca. 200 officerer om året, har 3 uddannelsesretninger: Navigation, Hydrografi og Våben.

Under en rundgang på akademiet forevistes en kopi af oprettelsesdokumentet, dateret 14. januar 1701. Selv under hensyntagen til, at man i Rusland først overgik til den nye gregorianske kalender i 1918, kunne det således fastslås, at den russiske skole er ældre end Søværnets Officersskole, der som bekendt er oprettet 26. februar 1701.

Under besøget var den danske delegation om bord i skoleskibet GANGUT og i skolefartøjet POK 826. De sovjetiske kadetter anvender sammenlagt 1 år ud af den 5-års kadettid om bord, dels i skoleskibe og -fartøjer, dels i operative enheder. I skoleskibet GANGUT uddannes tillige kadetter af teknisk linie.

De kommer fra en anden officersskole beliggende i Pusjkin ca. 27 km syd for Leningrad. Denne skole, som også besøgte, bærer navnet Lenin-Akademiet. Uddannelsen her er opdelt i 2 retninger: Overfladeskibe og undervandsbåde. Chefen for den tekniske officersskole, kontreadmiral B.A.Lapschin, viste rundt på skolen, der var i besiddelse af en imponerende samling trænings- og laboratorieudstyr.

En tredje officersskole i Leningrad-området, for en elektronik-teknisk linie, blev ikke besøgt, men der var under opholdet rig lejlighed til at besøge den smukke bys mange seværdigheder, ligesom et teaterbesøg var indlagt i programmet.

Et russisk genbesøg på Søværnets Officersskole på Holmen vil antagelig finde sted i sommeren eller efteråret 1976.

(SOS)

Ændring af personelstrukturen i MP-korpset

Da det i henhold til forsvarsforliget er bestemt, at ordningen med værnepligtige korporaler skal afskaffes, har Forsvarsstabens Personelstab truffet foranstaltninger til omstrukturering af Søværnets Militærpoliti (MP-korpset) fra den hidtidige korporalsordning til en konstabel MP-ordning.

Den hidtidige MP-ordning er baseret på, at alt MP-personel får en befalingsmandsuddannelse, der sætter samtlige i stand til at løse alle MP-opgaver, også selv om en stor del af personellet anvendes til opgaver, der ikke kræver fuld MP-uddannelse - f.eks. adgangskontrol og bevogtning.

Ved den fremtidige sammensætning af Søværnets MP-korps stiles der mod at nedbringe antallet af MP-uddannede befalingsmænd til ca.15 sergenter, medens resten af korpset forventeligt kommer til at bestå af ca.140 konstabler.

De krav, der stilles ved udvælgelse til MP-tjeneste, er ikke tænkt ændret ved overgangen til den ændrede struktur, hvilket indebærer, at korpsets hidtidige effektivitet vil blive bibeholdt.

Rekruttering til MP-korpset vil finde sted ved at tilbyde egnede tjenstgørende konstabler af våbentjenestegrenene overførsel til MP-tjeneste - evt. suppleret med rekruttering gennem Forsvarets Rekruttering.

Ansøgning om overførsel til MP-tjeneste indsendes til Forsvarsstaben. (MST)

800 gæster på Stevnfort

Stevnsfort har med stor succes holdt forældre- og vennedag. 800 mennesker mødte i dagens løb frem for at se bygningerne og det underjordiske fort-område, og 300 af gæsterne benyttede lejligheden til at spise i fortets cafeteria.

Fortchefen byder velkommen

På programmet stod bl.a. omvisning på kasernen ved de meniges egen foranstaltning, koncert af Kvindeligt Marinekorps musikkorps, flyveopvisning af en Alouette-helikopter, filmforevisning og underholdning. Desuden havde gæsterne lejlighed til at bese Marinehjemmeværnets, Kvindeligt Marinekorps og søværnets udstillinger.

(SFT)

9 svenske plastik-ministrygere

Det ventes, at den svenske flåde næste år vil afgive bestilling på 9 ministrygere bygget af armeret plastik. Endnu har den svenske regering ikke givet endeligt tilsagn, men det er næsten sikkert, at bevillingen vil blive underskrevet.

De nye ministrygere skal bygges på Karlskronaværftet, der for tiden driver en omfattende forsøgsvirksomhed, bl.a. har man opbygget en midtskibssektion i fuld skala i en tørdok. Marinedirektør Harry Halbert, der er chef for værftets fartøjsafdeling, siger, at bygningen af ministrygeren VIKSTEN har været et værdifuldt led i udviklingen af en teknik med færre arbejdstimer. VIKSTEN er enestående på sit område, en sandwich-konstruktion, der er fantastisk choksikker. Det tager normalt 7 år at udvikle nyt forsvarsmateriel, men ofte kan det vare endnu længere.

Værftet tænker nu i høj grad miljømæssigt. Der er bevilget flere penge til minefartøjet VISBORG med henblik på at mindske støjen i områder, hvor besætningen skal hvile, først og fremmest i messerne. Den kommende afløser for minefartøjet ÄLVSNABBEN vil miljømæssigt blive udformet så tæt på bestemmelserne for et civilt fartøj, som det er muligt uden at nedsætte kampeffektiviteten. Beboelsesforholdene bliver flådens hidtil bedste.

Chefen for marinen, viceadmiral Bengt Lundvall, siger, at kløften mellem de disponible ressourcer på ministrygningsområdet og de opgaver, der skal løses, allerede nu er stor. Moderne mineteknik medfører, at visse minetyper må lokaliseres, før de kan stryges. Ministrygerne har nået en høj alder. Det var meget ønskeligt at hæve leveringstakterne netop af den grund.

(MST)

Indland kort

Den 20. november afgik et af flyvevåbnets C-54 fly til Østgrønland for at droppe de årlige julepakker og forsyninger til Slædepatruljen SIRIUS. Slædeholdene får dog ikke posten lige med det samme, for de er alle på patruljetjeneste og må vente, indtil de når tilbage til hovedkvarteret omkring juletid.

Fundet af en aflang beholder i Sæby Å mellem Hørby og Torslev foruroligede beboerne stærkt, fordi de mente, det var en sprængfarlig genstand. Et mineuskadeliggørelseshold fra Flådestation Frederikshavn bjærgede genstanden og kunne berolige befolkningen. Det var en meget gammel sidevogn til en motorcykel.

Søværnets Våbeninspektør har meddelt Handelsministeriet, at Studstrupværket efter den sidste efterkontrol af dumpingfeltet i Kaløvig vil kunne anløbes af tørlastskibe, hvis dybgang under passagen af det forbudte område højst er 30 feet, og med tankskibe, hvis dybgang højst er 27 feet. Det er en øgning med 3 feet for hver skibstype.

Inspektionsskibet VÆDDEREN opbragte den 15. november den skotske trawler ABERDEEN FISHER 3,2 sømil inden for fiskerigrænsen nord for Færøerne. Trawleren blev ledsaget til Thorshavn, hvor skipperen idømtes en bøde på 80.000 kr. og fik konfiskeret grej og fangst. Det var den samme trawler, der sidste jul stak af fra inspektionsskibet HVIDBJØRNEN, som havde opdaget den 5 mil inden for grænsen.

Udland kort

Budgettet for mineskibet ÅLVSNABBENS langtoget, der netop er indledt, beregnes til 2,2 mio sv.kr. (ekskl. lønninger). Brændstof udgør 460.000 og levnedsmidler 383.000 kr. Med hensyn til forsyninger undervejs har man planlagt de store indkøb, hvor der er billigst, bl.a. i den amerikanske flådes baser.

7 sovjetiske forskere har oprettet en ny isflagestation, Nordpol-23, i Polhavet 300 sømil nord for Tjukotkakysten. Flagen er 6 km lang, 3 km bred og 3,5 m tyk. Besætningen skal overvintre og har fået elementhuse, proviant og udstyr med fly. Hovedformålet er meteorologiske og hydrologiske undersøgelser.

22 enheder og 40 fly fra Australien, Canada, England, New Zealand og USA deltager i denne måned i flådeøvelsen TASMANEX 75 i farvandet omkring Tasmanien. Øvelsen ledes fra 2 hovedkvarterer i Sydney og Auckland. England er største deltager med missildestroyeren GLAMORGAN som flagskib.

Den norske redningstjeneste klarede eksplosionsulykken på Ekofisk i Nordsøen, og der var helikoptere nok til at evakuere besætningen på 71 mand. Redningschefen siger dog, at der snarest må indledes et nært samarbejde med de andre redningstjenester i Nordsøen, hvis f.eks. 300 mand hurtigt skal evakueres. Han har fornylig fået tilslutning herom fra den skotske redningstjeneste.

Sovjet har indledt planlægningen af et tredje hangarskib på 45.000 t, der bliver søsterskib til KIEV og MINSK. KIEV er for tiden på søprøver i Sortehavet, og MINSK er snart færdig på Nikolayev-værftet. Det tredje skib ventes at skulle bygges i Leningrad.

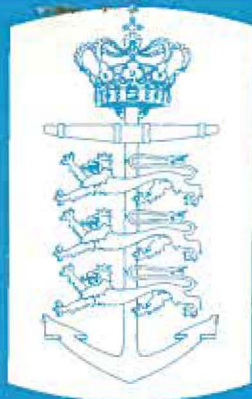
Det britiske Underwater Maintenance Company of Southampton har udviklet et nyt system for undervandsinspektion af skibe. Det består bl.a. af to TV-kameraer og et filmapparat, der automatisk undersøger skroget fra bund til vandlinie. Et tankskib på f.eks. 250.000 t kan uden at gå i tørdok inspiceres med stor nøjagtighed på 2½ time.

Sovjet har nu dobbelt så mange store og moderne fisketrawlere som hele den øvrige verden tilsammen, oplyser Lloyds Register. Sovjet har 643 trawlere på over 2.000 t, medens alle andre lande sammenlagt har 259. De nye tal har udløst et britisk fiskerkrav om udvidelse af landets søgrænser til 200 miles.

Flådens mindedage

Den 5 november var det 300 år siden, flådens chef, generaladmiral Cort Sifvertsen Adelaer, døde i København på grund af sygdom. Han havde netop overgivet kommandoen over flåden til admiral Niels Juël og var gået i land ud for Dragør. Cort Adelaer var kendt for sin indflydelse på flådens administration og skibbygning. Han var desuden anerkendt for sin krigstjeneste i udlandet og opnåede bl.a. at blive venetiansk viceadmiral.

Thostrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

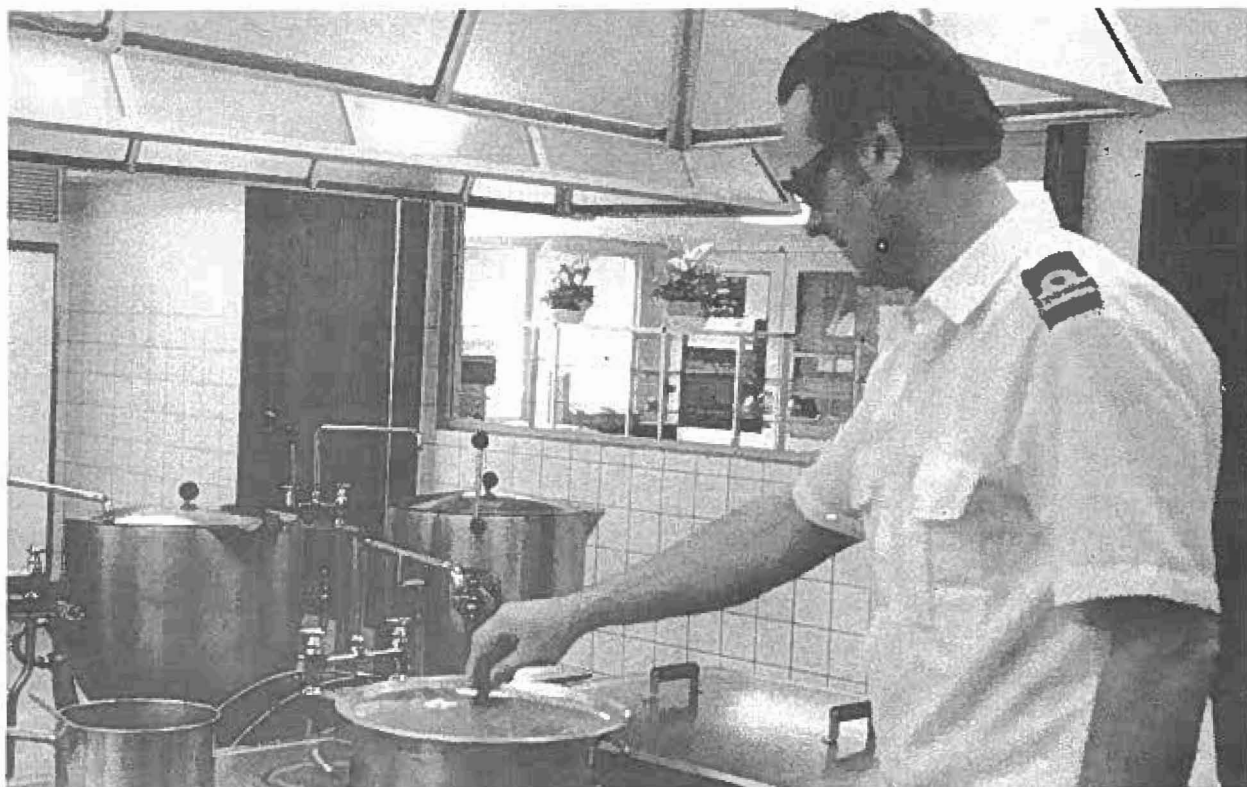
En af de nye
kvarterbygninger

To kvarterbygninger færdige i Frederikshavn

Den 27. november overdrog Forsvarets Bygningstjeneste to færdige kvarterbygninger til Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole i Bangsbo Skov ved Frederikshavn. Hermed er 1. etape af den i medfør af forsvarsforliget og Søværnets Specialskolers udflytning til Frederikshavns-området nødvendiggjorte udvidelse af skolen afsluttet. 2. fase - afleveringen af idrætshal og idrætsstadion - forventes tilendebragt i april måned næste år.

De 2 toetagers kvarterbygninger - en efter skolens opfattelse

særdeles lidet sømilitær betegnelse - rummer i alt 44 beboelser, fordelt med henholdsvis 28 og 16 i de to bygninger. Hver beboelse har egen indgang fra det fri. Den har til den modsatte side en balkon med udsigt til den dejlige Bangsbo Skovs træer - og rummer en lille entre med skabe, et toilet med brusekabine og 2 håndvaske samt et lukaf, der normalt bebos af 2 elever. Hvert lukaf er møbleret med 2 sovesofaer, 2 skriveborde, 2 lænestole, 2 skrivebordsstole samt 2 vægreoler med god plads til bøger i A 4-

Et glimt fra cafeteriaet

format. Belysningen er gjort funktionel med drejelamper over sofaer og skriveborde. Væggene er af gule, strøgne mursten, gulvene af bølgeparket. Farver på betræk er gjort så muntre, som Forsvarets Materielintendanturs sortiment nu engang muliggør dette, ligesom der er farvestrålende reproduktioner på væggene. Skolen vil, i forbindelse med ibrugtagningen af de nye bygninger, udlevere dyner i stedet for uldtæpper til samtlige elever på skolen.

Som et supplement til udvidelsen har skolens cafeteria gennemgået en modernisering, således at det nu er i overensstemmelse med standarden for forsvarets øvrige cafeteriaer. Endvidere er der indrettet toiletfaciliteter i cafeteriabygningen. De nye bygninger falder på naturligste måde ind i såvel det gamle skolebyggeri som

skovmiljøet som helhed. Samtidig med arealudvidelsen har skolen til hensigt at opsætte sømilitære effekter i form af en gammel 24 pundig skibskanon i rapert, et gammelt skibsanker med stok samt en klokkestabel til Bangsbo Fortets gamle klokke.

Skolen har udskrevet en idekonkurrence for at finde frem til passende navngivning af skolens bygninger. Den officielle indvielse af nybyggeriet vil først finde sted i forbindelse med afslutningen af byggeriets 2.fase, først i april kvartal næste år. Skolen har til hensigt, til den tid, at holde åbent hus for at give Frederikshavnerne mulighed for at bese nybyggeriet, der er fulgt med den største interesse af den lokale befolkning, ikke mindst grundet skolens beliggenhed op til de nære og meget yndede kondistier i Bangsbo Skov. Gennem et sådant besøg har de civile idrætsudøvere endvidere mulighed for at bese de idrætsfaciliteter, der vil blive stillet til de lokale idrætsklubbers disposition uden for normal undervisningstid, i den udstrækning, søværnets personel ikke har anvendelse herfor.

(SRS)

De farlige genstande

Minedepot Grelshedes mineuskadeliggørelseshold havde i juli kvartal 39 udrykninger, hvoraf de 19 var efter farlige og 20 efter ufarlige genstande.

Udrykningerne omfattede bl.a. 1 afstandsmine, 1 pendulmine, 2 hornminer, 1 pansermine, 108 aerolit sprængkapsler, en del forskellig håndvåbenammunition, 1 flyrakete, 3 nødraketter, forskellige rednings- og nødblus, 1 kalipatron, 12 mineankre, 3 topplader til mineankre, 2 mineskaller, 1 luftkedel til torpedo, 3 radiosonder, 1 gasbeholder, 1 trawlerkugle og 1 maskindel.

Ved udrykningerne blev der kørt 7.291 km og benyttet orlogskuttere og helikoptere.

Minedepot Dråby havde i samme periode 18 udrykninger. De omfattede bl.a. 1 45 cm tysk torpedo, 1 pansermine, 1 150 mm granat, 1 80 mm mortargranat, 1 37 mm granat, 2 20 mm projektiler, 2 tændere til fodfolksminer, 1 ukendt beholder, 2.500 stk. håndvåbenammunition, 1 trykbeholder, forskellige blus og røgbøjer, 1 sonarbøje, 6 nødraketter og 1 droptank. Desuden blev der udtaget prøve af en 200 l tromle for kemisk undersøgelse.

Der blev ved udrykningerne kørt 3.364 km. (FLS FRH).

Den svenske flåde får for lidt

Chefen for den svenske flåde, viceadmiral Bengt Lundvall, lægger ikke skjul på, at han er utilfreds med forsvarschefen, general Stig Synnergrens perspektivplan for de kommende år. Admiralen mener, at flåden bliver dårligt behandlet og får en alt for ringe del af totalbudgettet.

Selvom perspektivplanen ikke er nogen programplan, er det en alvorlig brist, at der ikke gives økonomisk plads for at prøve værdien af et tilskud i antal og kvalitet af sømilitære våbensystemer, som jeg har fundet rimelige, siger admiralen. I 1972-forsvarsbeslutningen understreges vigtigheden af, at antallet af enheder blev opretholdt, med den rigtige motivering, at Sverige har store farvandsområder og behov for et stort antal enheder til invasionsforsvar. Allerede dengang gjorde flådechefen opmærksom på, at flådens økonomiske ramme var for lille og ikke modsvarede de af regeringen opstillede ønsker. Under udarbejdelsen af den nye perspektivplan har forsvarschefen anvist økonomiske totalrammer, som er alt for lave til at give en tilstrækkelig operativ effekt. Inden for disse rammer er marinens andel bevaret, men den udgør knap 15% af forsvarets totale budget. Det svækker betydeligt de styrker, som skal virke ved overraskende angreb. Kun ved at give afkald på kvalitet har det været muligt at presse de vigtigste våbensystemer ind. Det har derimod ikke været muligt at skaffe de enheder, der kræves for en antagelig løsning af opgaverne. Et eksempel på dette er, at antallet af undervandsbåde af forsvarschefen sættes til 12, hvilket betyder en nedgang fra 23 i begyndelsen af firserne. Tilpasningen af flådens udrustning med missiler og elektroniske afværgemidler er udskudt indtil videre og har heller ikke fået tilstrækkeligt krigsmæssigt omfang.

Studierne, som ligger til grund for perspektivplanerne, viser, at de planlagte våben og deres antal har en så stor operativ betydning for invasionsforsvaret, at de burde findes i et langt større tal. Forsvarschefen giver ikke et retfærdigt billede af flådens betydning og udvikling i perspektivplanen, siger admiral Lundvall.

Forsvarschefen erklærer, at han tager let på flådechefens kri-

tik. Jeg synes også, at vi skal have f.eks. flere undervandsbåde, men det er nu en gang et spørgsmål om at veje og fordele. Lundvall er ikke kommet med egne studier, og hvis han ikke er tilfreds med grundlaget for perspektivplanen, må han komme igen efter 1982, siger generalen. (MST)

Indland kort

En polsk havarieekspert, dr. ing. Tadeusz Kukula, der er leder af instituttet for skibssikkerhed ved universitetet i Szczecin, har på et dansk statsstipendium aflagt et studiebesøg i Danmark. Herunder fik han på Søværnets Havariskole en orientering om brandslukning på skibe og slukningsmidler samt myndighedernes krav på dette område.

Marinestaben har taget spørgsmålet om søværnets skibes - herunder navnlig de i fiskeriinspektionen indgående enheders - mulighed for opnåelse af bjærgeløn op til nærmere vurdering. Indtil resultatet foreligger, vil Marinestaben afgøre sådanne sager efter de hidtil gældende bestemmelser (CHS BST 041-3).

Universitetets Institut for Sammenlignende Anatomi har fået tilladelse til at få gennemført et svømmedykkerkursus for 15 elever ved Dykkerkursus Nyholms foranstaltning. Det afvikles i august næste år med en 3 ugers varighed. Elever fra instituttet gennemgik et lignende kursus i 1972.

Marinestaben har tiltrådt et forslag fra Søværnets Officersskole om, at den hidtil af Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole udførte koordinering af uddannelsen af sergentelever/sergenter (SØ) fra næste år overføres til Søværnets Officersskole for derved bedst muligt at sikre sammenhæng mellem denne uddannelse og uddannelsen ved Søværnets Officersskole.

Forsvarskommandoen har bemyndiget Forsvarets Brevskole til at oprette et korrespondancekursus i Militært Tysk, bestående af en værnssfælles del og en værnsspecifik del. Brevskolen har derefter anmodet værnssstabene om at udpege emneeksperter med henblik på udarbejdelse af den værnsspecifikke del.

Udland kort

Sovjet er i fuld gang med at forsyne alle landets skibe med ferskvandsanlæg. For tiden får de store trawlere afsaltningsanlæg, der drives ved varmen fra maskineriets udstød. De er mindre end almindelige kedelanlæg, koster kun det halve og betyder, at skibene ikke mere behøver at medføre store mængder ferskvand.

Et skibsværft i Aberdeen er gået i gang med bygningen af 5 patruljeskibe, der navnlig skal benyttes omkring oliefelterne i Nordsøen. Data: 1.250 t, 200 f lang, let bevæbning, men udstyres med helikopter-plattform til modtagelse af både personel og gods. Skibene skal leveres i 1977 og koster 2,8 mio. pund pr stk.

Kongsberg Våpenfabrik har i samarbejde med Sjøforsvaret udviklet et ildledelsesudstyr, der nu er installeret i alle norske undervandsbåde og på ubåds-simulatoren i Haakonsvern. Systemet er baseret på avanceret computerteknik, der giver større mulighed for automatiske oplysninger om angrebsmålet. Det er specielt konstrueret til små undervandsbåde, og prisen siges at være rimelig.

Svenske marinearkæologer har protesteret mod opmudringen ud for Landskronas havn, hvorved der er opstået store skader på vraget af orlogsskibet SVÅRDET, der sank den 30. oktober 1658 efter en træfning med den hollandske flåde. Skibet var bygget på samme værft og af samme bygmester som WASA. Der må omgående gøres noget, hvis resterne skal reddes, siger arkæologerne.

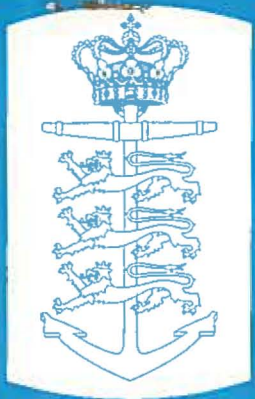
Den nye britiske fregat AMAZON har besøgt Lorient, hvor den nye franske destroyer DUGUAY TROUVIN var værtskib. I forbindelse med besøget deltog AMAZON i øvelser med de franske fregatter LE NORMAND og LE LORRAIN, undervandsbåden PSYCHE og franske fly.

NATO har gennemført en 10-dages anti-undervandsbådsøvelse, OCEAN SAFARI, der startede 200 miles vest for Skotland og ud-

strakte sig til nordnorske farvande. Der deltog 65 enheder og flere hundrede fly med 17.000 besætningsmedlemmer fra 8 nationer. Øvelsen blev særdeles tæt fulgt af sovjetiske enheder og fly.

e. b.
F. Heisterberg-Andersen

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Farvel til HENRIK GERNER

HENRIK GERNER udgår

Med kommandostrygningen 31.oktober i Undervandsbådseskadrens depotskib HENRIK GERNER tog søværnet afsked med det sidste af sine egentlige depotskibe. Torpedobådseskadrens depotskib, HJÆLPEREN, udgik af Flådens tal allerede i august 1974. Afviklingen af de 2 depotskibe har fundet sted i overensstemmelse med de planer, som foreligger for Flådens fremtidige sammensætning.

En del af de opgaver, der tidligere var pålagt depotskibene, skal fremtidig løses af minelæggeren SJÆLLAND, i hvilken der på denne baggrund er foretaget en del ændringer.

Undervandsbådene og torpedobådene, der i de gamle depotskibe havde såvel beboelses- som messe- og badefaciliteter, vil i vid udstrækning i fremtiden være henvist til faciliteter på land, idet SJÆLLAND primært er blevet indrettet til at yde undervandsbådene og torpedobådene teknisk og forsyningsmæssig assistance.

SJÆLLAND indgår

HENRIK GERNER, der - for senere realisering - nu rigges af ved Flådestation Frederikshavn, har haft en omtumlet skæbne. Skibet blev bygget i 1936 som passagerskib til ruten København - Rønne og døbttes HAMMERSHUS. I 1940 minesprængtes det ud for København, og efter en større reparation og en længere oplægningsperiode blev det under krigen beslaglagt af den tyske marine. Skibets skæbne efter beslaglæggelsen fortaber sig i det uvisse, men et par måneder efter krigsafslutningen blev det fundet i Flensborg og overtaget af Royal Navy, der i de næste par år anvendte det til personeltransporter. I 1947 kom det tilbage til 66-Selskabet, der indsatte det på Bornholms-ruten. Søværnet købte i 1964 skibet, ombyggede det til depotskib for undervandsbåde som afløser for ÆGIR, og døbtte det HENRIK GERNER.

Skibet har i den tid, det har gjort tjeneste som depotskib for

undervandsbådene - efter HJÆLPERENS udfasning i korte perioder og så for torpedobådene - vist sig udmærket egnet til denne tjeneste.

(MST)

Søværnets Specialskoler holder flyttedag

I Søværns-Orientering nr. 32/74 fra den 20. september 1974 orienteredes i artiklen "Nye beboere i "Lille Europa"" om, at Søværnets Teknikinspektør med en del af sine medarbejdere fraflyttede kontorerne i Spanteloftsbygningen samt i den nordlige ende af Gamle Østre Takkeladshus for at flytte ind i en del af kontorerne på 2. etage i "Lille Europa". Denne bygning på Quintus blev rejst på tomterne fra "Holmen Katastrofen", der i 1951 lagde bygningerne fra det daværende Søminevæsens minesektion i ruiner.

I ugen fra den 24. til den 28. november har der igen været flyttedag for personalet fra de tre specialskoler, idet Søværnets Teknikinspektør har overtaget 1. og 2. etage i "Lille Europa" og flyttet sit resterende personel fra Spanteloftsbygningen derover. Søværnets Minekursus beholder stueetagen med skoleværkstedet og klasseværelserne, medens personalet fra kontorerne er flyttet over i Spanteloftsbygningen. Dette er dog ikke alle flytningerne. Inden for Spanteloftsbygningen er der også foretaget en ny fordeling af kontorerne mellem Søværnets Våbenskoles personel og personalet under Søværnets Taktikinspektør, idet yderligere et par kontorer i bygningen er blevet ledige ved fraflytning.

Status for Spanteloftsbygningen er i dag den, at Søværnets Taktikinspektør og hans personel råder over bygningens sydlige kontorer, medens Søværnets Våbeninspektør og hans personel råder over bygningens nordlige kontorer. (VBS)

Krav om bjærgeløn til INGOLF

Chefen for Søværnet har anmodet Kammeradvokaten om at rejse krav om bjærgeløn, efter at inspektionsskibet INGOLF den 26.-27. september bjærgede og bugserede en engelsk trawler SAINT DOMINIC til Julianehåb.

Grønlands Kommando beordrede den 26. september INGOLF til øjeblikkelig assistance for den engelske trawler, som drev hjælpe-

løst om med wire i skruen. Der var svær dønning, snebyger og spredte forekomster af kalvis og isfjelde, hvorfor politikutteren KIMIK, der var kommet til stede, intet kunne udrette. Efter et stort arbejde, hvori foruden dæksbesætning, maskinbesætning og frigængere deltog, lykkedes det at få en gunline affyret og bugsertrosse etableret. Bugsering mod Julianehåb blev derefter indledt med 5 knobs fart. Under bugseringen observeredes rulninger i INGOLF på op til 32 grader. Trossen måtte hele tiden inspiceres, og skindklædning samt fedt lægges på for at hindre skamfilning. Farten kunne ikke øges over 5 knob, da trossen ofte tottede kraftigt op i dønningen. Ved ankomsten til Julianehåb måtte INGOLFs motorbåd assistere med at hale trawleren agterover, indtil dennes anker holdt.

Trawlerens skipper udtrykte sin taknemmelighed over inspektionsskibets assistance. Han oplyste, at han fem år tidligere havde mødt INGOLF i grønlandske farvande, da inspektionsskibets helikopter observerede hans trawler inden for fiskerigrænsen. Trawleren havde dog fået trawlet bjærget og var uden for grænsen, da INGOLF nåede frem. Han slap med en advarsel.

(INGO)

Anerkendelse til helikopterbesætning

Chefen for Flyvevåbnet, generalmajor N.Holst-Sørensen, overrakte ved en højtidelighed den 27.november d.å. på Flyvestation Værløse et diplom som anerkendelse for særlig rådsnarhed og fremragende luftmandskab til inspektionsskibet HVIDBJØRNENS helikopterbesætning, kaptajnløjtnant af reserven J.V.Jørgensen (søværnet) og oversergent S.S.Sørensen (flyvevåbnet). (UØN)

Anledningen var en helikopterredningsoperation den 4.november 1974 i Nordatlanten, hvorved menneskeliv fra det norske skib STOLT VISTA af Monterovia blev reddet. Begivenheden er refereret i Søværns-Orientering nr. 40 af 15. november 1974.

(MST)

Bestået maskinisteksamen

Ved Søværnets Teknikskole har der i perioden 21. april til 8. oktober været afholdt Fagkursus for sergenter (MS). Der var til-

meldt 14 elever, som alle bestod med godt resultat, idet det samlede gennemsnit var 8,21.

Ved en lille højtidelighed på skolen fik eleverne ved afslutningen overrakt eksamensbeviserne, der efter 12 mdr. sejlads giver ret til udstedelse af sønæringsbevis som skibsmaskinist.

De 14 elever er nu afgået til videre uddannelse, idet 10 fortsætter på Søværnets Teknikskoles ABCD/SA-kursus, medens 4 er afgået til anden tjeneste. (TKI)

Øvelse YELLOW BIRD 1975

I perioden fra den 26. november til og med den 3. december deltog NATOs stående flådestyrke i Atlanterhavet (STANAVFORLANT) i en mindre flådeøvelse med danske flådeenheder samt helikoptere og fly fra flyvevåbnet. Øvelsen gik gennem farvandsafsnittene Skagerrak og Kattegat og bestod af en række øvelser omfattende våbentræ-

ning, proceduremæssig og taktisk træning i kystfarvande, der kan blive udsat for forskellige typer af trusler i en krigssituation. Fra den 28. november til den 1. december blev der aflagt flådebesøg i Århus. (MST)

Indland kort

Flådestation Korsør har været scenen for en tysk filmoptagelse. Nogle tyske enheder, bl.a. amfibiefartøjer, anløb havnen for at lande en mængde affald, og hele denne operation blev grundigt filmet af et filmhold fra Bundesmarine. Optagelserne skal bruges i en propagandafilm, der viser, hvor omhyggelig forsvaret er for at undgå forurening.

Søværnets Museumsmagasin efterlyser et billede af depotskibet HENRIK GERNERS sidste afgang fra Holmen den 19. oktober. Da det var skibets sidste rejse, vil man gerne bevare dette fotografi for efterverdenen. Museumsmagasinet har i øvrigt sikret sig en række genstande fra skibet såsom våbenskjold, navnebrædder, klokke og ror m.m.

Turistforeningen i Frederikshavn vil gennemføre en søfartsservice til alle skibe, der anløber havnen eller flådestationen. Alle skibe får udleveret en mappe med brochurer om by og egn samt vil få tilbud om arrangementer af sportskampe og udflugtsture.

Foreningen Kvindelige Marinere har fået nyt medlemsblad. Det var ikke muligt at fortsætte med udgivelsen af det gennem mange år velkendte KM-Nyt, der nu afløses af et billigere duplikeret blad KMK-Orientering. Det lille "overlevelsesblad", som KMerne kalder det, påregnes udsendt to gange om året.

Udland kort

Der foreligger nu nærmere oplysninger om bygning af et tredje sovjetisk hangarskib af KIEV-klassen. Studier af amerikanske satellit-fotografier viser, at sektioner til en tredje enhed er under konstruktion på Nikolayev-værftet ved Sortehavet. Det anslås at kunne søsættes 1978. Data: 40.000 t, 900 f lang, flyvedæk 600 f, fart 30 knob (cirkatal). Forventet bevæbning: Missiler og mindre kanoner.

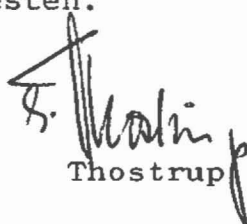
Efter en omfattende modernisering er Sydkustens Örlogsbas rykket ind i den næsten 200 år gamle Mønstersalsbygning i Karlskrona. Arbejdet er udført med stor respekt for den historiske bygning, hvor der i øverste etage er blevet plads til en række ældre og nyere skibsmodeller. Fra 1966 til nogle år frem beregnes basens investeringer til 75 mio. sv.kr.

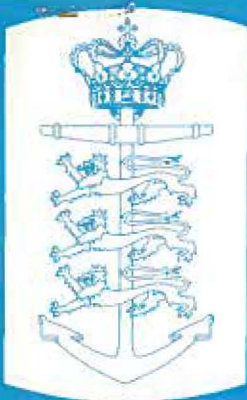
Et stykke norsk krigshistorie er gået til bunds i Karlskrona Skærgård. Det er den tidligere amerikanske undervandsbådsjager HITRA, der under krigen gjorde 198 togter mellem Shetland og Norge med de berømte "Shetlands-folk". Det var det sidste af deres skibe - de to andre VIGRA og HESSA er forlængst hugget op.

Årets sovjetiske Antarktisk-ekspedition med 400 deltagere nærmer sig målet. Flagskibet MIKHAIL SOMOV er fremme og efterfølges af forskningsskibene KAPITAN MARKOV, VASILIJ FEDOSESEV og PROFESSOR VISE. Opgaverne er i år navnlig meteorologiske studier, bl.a. ved opsendelse af et stort antal radiosonder.

Efter et spørgsmål i Overhuset oplyste regeringens talsmand, Lord Winterbottom, at ikke alene flåden, men hele det britiske forsvar vil blive sat ind, hvis oliefelterne i Nordsøen skulle blive udsat for et angreb. Der skal snart holdes et møde med repræsentanter for flere lande om forsvar af olieanlæggene.

900 svenske værnepligtige har besluttet at gennemføre en enestående strejke. I en uge vil de ikke bære deres private armbåndsure, og da det falder sammen med en stor øvelse, kan det blive svært at gennemføre den. Årsagen til strejken er, at det næsten er umuligt at få forsvaret til at erstatte private ure, der ødelægges under tjenesten.

Thøstrup

SØVÆRNS- ORIENTERING

ABERDEEN FISHER venter på dommen

Goddag igen, mr. Oxton

Skipperen på den skotske trawler ABERDEEN FISHER, John Oxton, vil formentlig fremtidigt betragte tallet 14 som sit ulykkes-tal.

Et sammentraf af omstændigheder førte til, at hans skib den 14. november kl. 2230 blev opbragt af inspektionsskibet VÆDDEREN ca. 3 sømil inden for fiskerigrænsen.

I forbindelse med en orienteringssejlad for chefen for inspektionsskibet INGOLF iværksattes om eftermiddagen en fingeret trawlerrolle i farvandet sydøst for Nolsø. Et tilfældigt ekko på radaren blev udvalgt som "mål", og skibets helikopter sendt af sted for "on top" procedure. Målet viste sig at være den russiske flådetanker VOLKHOV, som efter at have været stationær nu stod

nordøst på tæt uden for 3 sømil grænsen.

Øvelsen i trawlerrulle blev fortsat med det russiske tankskib som "mål", hvorefter VÆDDEREN indledte en skygning af tankskibet, som kunne formodes at have tanket eller at skulle tanke et par russiske orlogsskibe sat ind på at overvåge den igangværende NATO flåde-øvelse. Formentlig under indtryk af VÆDDERENS tilstedeværelse satte tankskibet farten op til ca.14 knob og fortsatte nordøst på.Ca. 20 sømil af kysten indstillede VÆDDEREN "forfølgelsen" og vendte tilbage til fiskerigrænsen nordøst for Fuglø, hvor man under "jagten" havde passeret 5 skotske trawlere. Disse blev nu konstateret fortsat at være vel klar af fiskerigrænsen, og VÆDDEREN fortsatte vestpå, medens man på radio kunne høre skotterne diskutere "the Danish gunboat" og "the grey bastard".

Efter nogle timers sejlads vestpå blev det besluttet at vende og gå østover for igen at se til de nævnte skotter. På dette tidspunkt havde man både visuelt og på radaren et enligt fiskefartøj ca. 3 sømil uden for fiskerigrænsen. Det var mørkt (kl.2030), og det blev besluttet ikke at identificere dette fartøj. Medens VÆDDEREN igen stod østover, holdt vagthavende plottergast imidlertid øje med fartøjet, og plottergasten kunne senere melde til broen, at fartøjet i løbet af en times tid havde bevæget sig med trawlerfart fra nævnte 3 sømil uden for til 1,9 sømil inden for fiskerigrænsen.

VÆDDEREN vendte igen. O-divisionen blev prajet, "på post efter trawlerrulle", og et opløb blev indledt mod målet, som på dette tidspunkt lå i en afstand af godt 10 sømil, og som under den første del af opløbet uanfægtet fortsatte sydover, indtil det 2,9 sømil inden for fiskerigrænsen stoppede op.

VÆDDEREN var under en væsentlig del af opløbet skjult for målet af en tæt regnbyge. Alt tyder på, at inspektionsskibets tilstedeværelse først erkendtes, da det ca. 4 sømil fra målet kom ud af bygen. Målet førte på dette tidspunkt grøn toplanterne og arbejdslys på dækket normalt for en trawler i arbejde.

Kort efter blev såvel toplanteren som dækslyset slukket, medens målet i øvrigt blev liggende drivende. VÆDDEREN gik på klos hold af målet, belyste det med projektørerne og identificerede det som den skotske trawler A.218 ABERDEEN FISHER. Det kunne også konstateres, at trawleren havde redskaber i vandet. Der blev givet stopsignal til ABERDEEN FISHER, der øjensynligt opgav enhver modstand og

fuldt belyst af VÆDDERENS projektører gav sig til at bjerge sit trawl.

Det var hårdt vejr - NW-6-8 og høj sø. VÆDDERENS trawlerhold var klar, men det lykkedes over radio at få en forhandling igang med trawlerens skipper. Han oplyste beredvilligt sin DECCA - visning, som viste sig identisk med VÆDDERENS, og erkendte at være 3,2 sømil inden for fiskerigrænsen og at have trawlet ind til denne position.

Skipperen blev adspurgt, om han frivilligt ville forlægge mod Thorshavn ad nærmeste rute. Efter nogen tøven gik han ind på dette, således at det ikke blev nødvendigt at sætte trawlerholdet om bord i trawleren.

VÆDDEREN fulgte i trawlerens kølvand, og trawleren besvarede beredvilligt alle opkald på radioen for udveksling af oplysninger om navigation. Begge skibe ankom til Thorshavn kl.5 lørdag morgen, hvor politiet overtog bevogtningen af ARBERDEEN FISHER.

Lørdag eftermiddag blev retten sat i Thorshavn, hvor skipper John Oxton erkendte sig skyldig og blev ikendt en bøde på kr.80.000 samt konfiskation af fangst og redskaber. Der blev ved bødens udmåling taget hensyn til, at der var tale om gentagelse, idet John Oxton også var skipper på ABERDEEN FISHER, da trawleren i december 1974 blev forsøgt opbragt af HVIDBJØRNEN, men flygtede, for dog senere at blive ikendt en bøde på kr.100.000.

(VDRN)

Søfartsskolen på sergentskolen

Ca. 70 elever fra Statens Søfartsskole i Frederikshavn aflagde den 24.november besøg ved Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole med henblik på at blive orienteret om værnepligtsforhold og om uddannelsesmulighederne i søværnet.

De unge mennesker samt deres lærer blev afhentet af militær bus og ankom til skolen kl.1900, hvorefter chefen for Søværnets Sergent- og Reserveofficersskole, kommandørkaptajn H.Johs.Jørgensen, bød velkommen. I sin velkomst lagde han vægt på det gode forhold, der traditionelt består mellem søfolk, hvad enten de sejler til orlogs eller til koffardis, og påpegede, at mødet ikke var ment som en hverve-kampagne.

Skolen havde etableret et panel bestående af skolens lærere,

således at alle de nu eksisterende uddannelsesretninger i søværnet var repræsenteret. Der blev derpå talt om sessionen, værnepligtsforhold, konstabeluddannelsen og officersuddannelsen.

For første taler var filmen "Rekrutuddannelsen i Søværnet" blevet vist. Efter hver taler var der lejlighed til at stille spørgsmål til såvel denne som til panelet i øvrigt, en mulighed der blev flittigt benyttet. Efter sidste taler, og efter at alle spørgsmål var besvaret, vistes filmen "Identifikation 1753". Herefter takkede chefen for denne lejlighed til at præsentere søværnet for et så interesseret forum, hvorefter der blev serveret en kop kaffe og et stykke brød. Under kaffen var der atter lejlighed til at få besvaret spørgsmål.

Aftenen sluttede med, at gæsterne blev transporteret hjem i militær bus kl.2300. (SRS)

Juledrop til SIRIUS

Det årlige juledrop til Slædepatruljen SIRIUS blev program-mæssigt gennemført den 24. november. Fra Flyvevåbnets C 54 nedkastedes 2.300 kg. forsyninger, julegaver og julepost, hvoraf hovedparten nåede modtagerne i fin stand. Man mistede dog 35 kg hundefoder, 16 kg. æbler, 15 kg. æg, 36 l sødmælk og 20 l ymer, fordi to skærme ikke udfoldedes. Det sidste udkast var som sædvanlig juletræet, der i år dog ikke havde en tændt Nefa-lygte i toppen, fordi det var lyst nok for patrulje-folkene til at se og finde nedkastningerne.

Alle slædeholdene er stadig på patrulje i ødemarken. Det dårlige vintervejr er kommet til Nordgrønland med konstante lavtryk, hvilket betyder hyppige 2-4 døgns vejrfaste ophold, før der igen kan køres. Om alle slædeholdene når frem til julebordet den 24. december, afhænger af vejret, men der er ingen tvivl om, at de alle gerne udholder ekstra strabadser for at klare det.

(MST)

Radioudsendelser om forsvaret

Radioens Kultur- og Samfundsafdeling er i gang med at producere en længere udsendelsesrække om forsvaret. Den består af fem 45 minutters programmer og en tre timer lang afsluttende debat.

Serien starter på program 1 søndag den 21.december kl.1230-1315. Samme sendetid de følgende fire søndage. Den afsluttende udsendelse sendes direkte fra studiet onsdag den 22.januar. Sendetid fra ca. kl.2000. De fem udsendelser har fået følgende arbejdstidler: Forsvarets opgave, forsvaret i dansk indenrigspolitik, forsvaret i samfundet, forsvaret som nationalt samlingsmærke og forsvaret som en del af vor udenrigspolitik og sikkerhedspolitik.

I udsendelserne medvirker civile eksperter og repræsentanter for forsvaret. (MST)

Indland kort

Chefen for Søværnet har bedt Søværnets Materielkommando vurdere muligheden for udlevering af autoriserede kaffemaskiner, og om der er behov for bestemmelser for, hvilke typer der kan godkendes til brug i skibe. Baggrunden er, at private anskaffede kaffemaskiner finder udstrakt anvendelse i enhederne.

I anledning af det internationale kvindeår har NATO tilrettelagt en række udstillinger om kvinders tjeneste i NATO. En af dem er stillet til rådighed for kvindekorpserne og vises for tiden i Forsvarskommandoen. Den viser farvefotografier af kvindekorpsernes virksomhed i de 9 lande, der indtil nu har kvindekorpser, nemlig Belgien, Canada, Danmark, Frankrig, Holland, Norge, Tyrkiet, Storbritannien og USA.

Der er vist aldrig forekommet, at større uddrag af Lærebog for Orlogsgaster offentliggøres uden for forsvarets område, men det sker nu. Bewa Line A/S har fået tilladelse til at bruge 35 sider af lærebogens afsnit om sømandskab og maritime udtryk i rederiets personaleblad BEWA.

Stabskursus I fra Forsvarsakademiet aflægger den 14.december besøg på Flådestation Korsør og Egø-depot. Der deltager 26 elever og 4 instruktører. Den 9.december havde flådestationen besøg af premierløjtnantkursus med 11 elever. De fik orientering og rundvisning ligesom de også besøgte Egø.

Udland kort

Den amerikanske flåde har modtaget det første af 5 meget store amfibie-specialskibe TARAWA. Data: 40.000 t, 250x32, 3x8,5 m, 22 knob, 12,7 cm kanoner, Sea Sparrow-missiler, helikopterdek. Skibet kan transportere 1.825 mand med våben og fuld udrustning.

Verdens eneste totalt umagnetiske fartøj, den sovjetiske skonnert SARJA, er vendt hjem til Leningrad efter sit 16.togt. I de 6 måneder, det har varet, er der indsamlet store mængder data om bevægelserne i jordens magnetfelt i europæiske kystfarvande og i Nordøstatlanten.

Den hollandske flåde har planer om at bestille 4 fregatter af klasse 122, også kaldet STANDARD-fregatterne, foruden de 4, der allerede er sluttet kontrakt om til levering i 1978. Data: 3.500 t, 128 m lang, 14,4 m bred, gasturbiner, 30 knob, missiler og en helikopter.

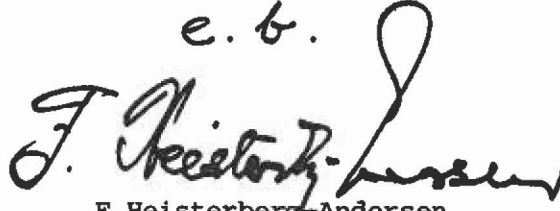
Bortset fra uoverensstemmelser mellem princip og praksis var der i det norske Storting enighed om forsvarspolitikken. Kun Socialistisk Venstreparti stemte imod forsvarsbudgettet på 4,9 mia.n.kr. Forsvarsministeren bebudede, at der snart kommer et forslag om etablering af en kystvagttjeneste og dens opgaver.

Den vesttyske forsvarsminister er blevet præsenteret for de første 5 kvindelige Sanitätsoffiziere, læger, i forsvaret. Desuden har over 100 kvindelige læger anmodet om ansøgningskemaer. Der er behov for 1.400 læger, men der mangler 600. Kvinderne har samme rettigheder og pligter som deres mandlige kolleger, også folkeretligt er de ligestillet.

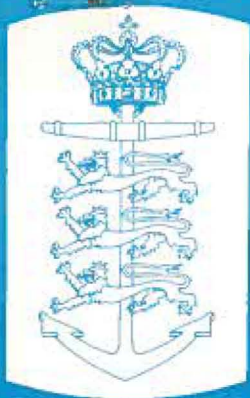
Den amerikanske flåde har sluttet overenskomst med Japan om brug af Yokosuka som støttepunkt. Det gælder også skibsværftet, der kan udføre selv store eftersynsarbejder. Værftet var kriseram, og aftalen betyder, at mange hundrede japanere kan bevare deres arbejde.

Kunliga Admiralitetsapotek Göta Lejon i Karlskrona kan i år fejre 275 års jubilæum. Det er næsten lige så gammelt som byen og et af Sveriges ældste. Apotekerne har i årevis spøgefuldt påstået, at det er efter det, flåden opkalder sine skibe med samme navn.

e. b.

F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet

SØVÆRNS- ORIENTERING

Forsvaret sparer mest

Det er ved forskellige lejligheder i den sidste tid udtrykt, at forsvaret må ligestilles med andre institutioner i forhold til den økonomiske situation. Det må udlægges som udtryk for tanker i retning af, at når alle andre institutioner og styrelsesgrene m.v. inden for den offentlige sektor skal spare, så skal forsvaret også spare.

Det kunne måske være på sin plads nærmere at vurdere, omtalen om, at forsvaret må præstere besparelser, når de øvrige grene af statsbudgettet må, er berettiget. Forsvaret har allerede været og er fortsat udsat for begrænsninger, der langt overstiger det, man kender inden for den offentlige sektor i øvrigt. De efterfølgende to plancher, der begge dækker perioden begyndende med finansåret 1964/65 og sluttende med finansåret 1974/75 skulle kunne illustrere dette forhold.

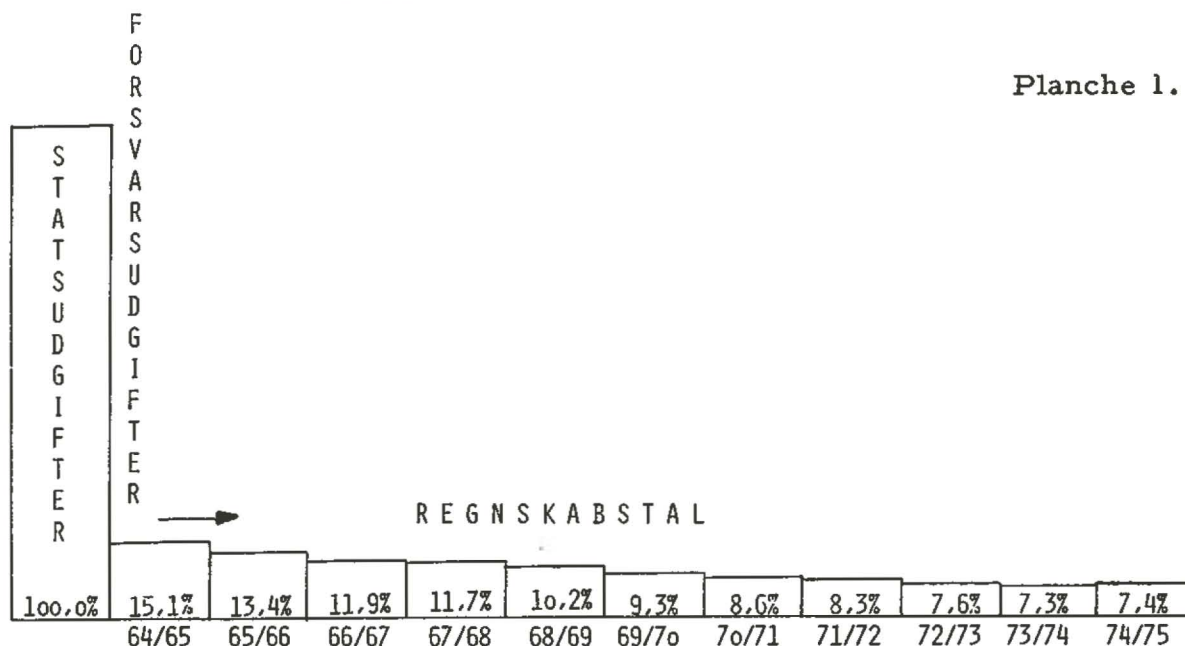
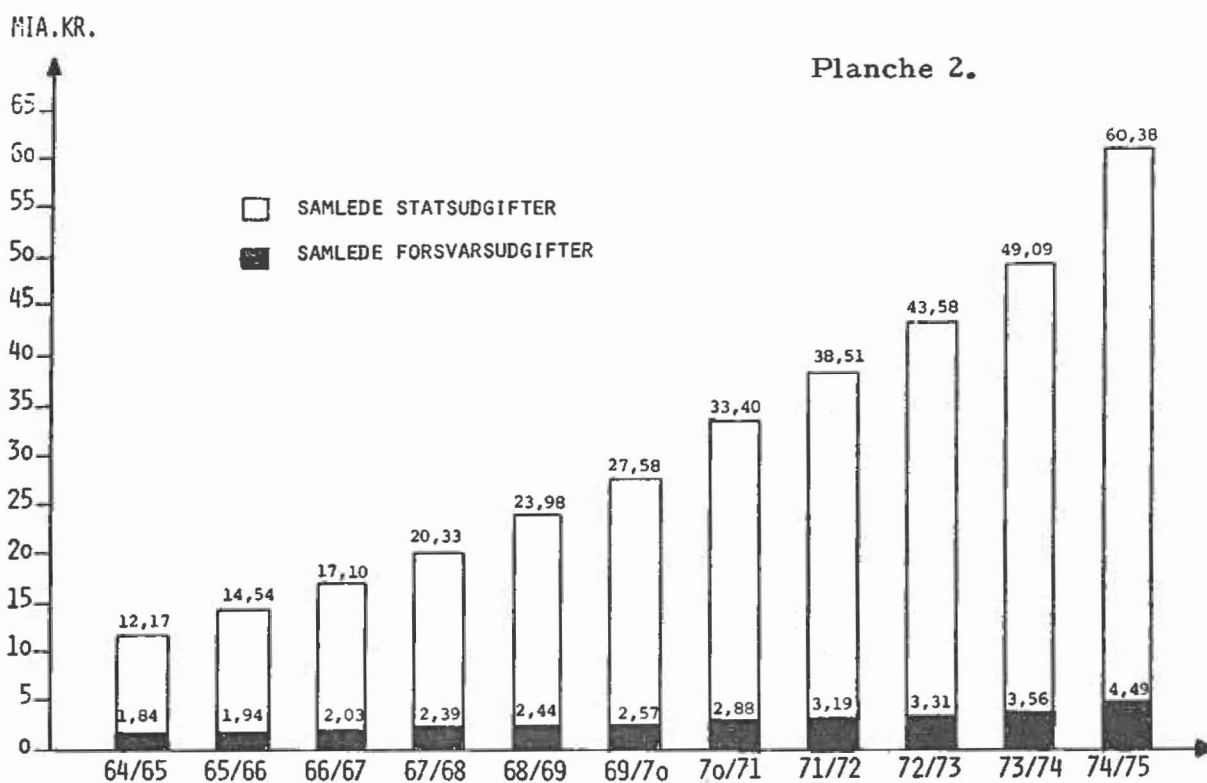

Planche 1 viser, hvor stor en procentdel af de samlede statsudgifter, der anvendes til forsvaret. Man vil se, at der i den nævnte

11-årsperiode er sket et fald fra 15,1% til 7,4%, mere end en halvering.

Bag dette ligger der for det første en meget kraftig udvidelse af statsudgifterne, men også en indikation af, at man i det samlede billede har lagt mindre og mindre vægt på forsvaret, således at der er sket en jævn reduktion fra år til år sammenlignet med de øvrige statsudgifter.

Planche 2 viser de samlede statsudgifter og de samlede forsvarsudgifter, alt i mia.kroner. Denne planche viser for så vidt det samme som planche 1, blot fremstillet på en anden måde.

Det fremgår af planche 2, at de samlede statsudgifter er steget fra 12,17 til 60,38 mia. i perioden, d.v.s. en femdobling medens forsvarsudgifterne er steget fra 1,84 til 4,49 mia. d.v.s. ca. halvt så meget.

Det vil igen sige, at hvis man havde vist en tilbageholdenhed med de samlede statsudgifter, som man har gjort det med forsvarsudgifterne, ville det samlede skattebehov have været halvt så stort, som det er nu.

I forhold til vore NATO-partnere må endvidere Danmarks forsvarsudgifter betegnes som liggende lavt. Planche 3 og 4, som begge vedrører kalenderåret 1974 - det sidste år, for hvilket der

rådes over sammenlignelige tal - illustrerer dette.

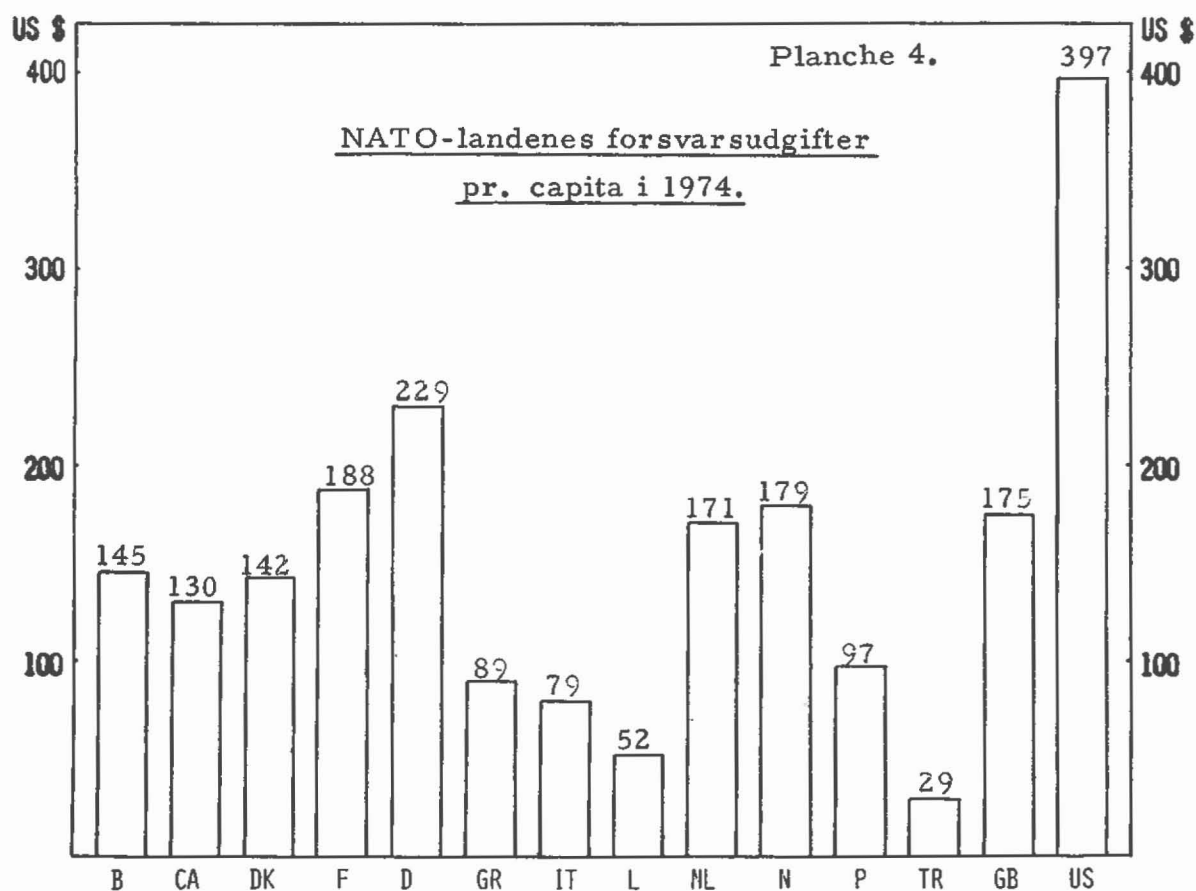
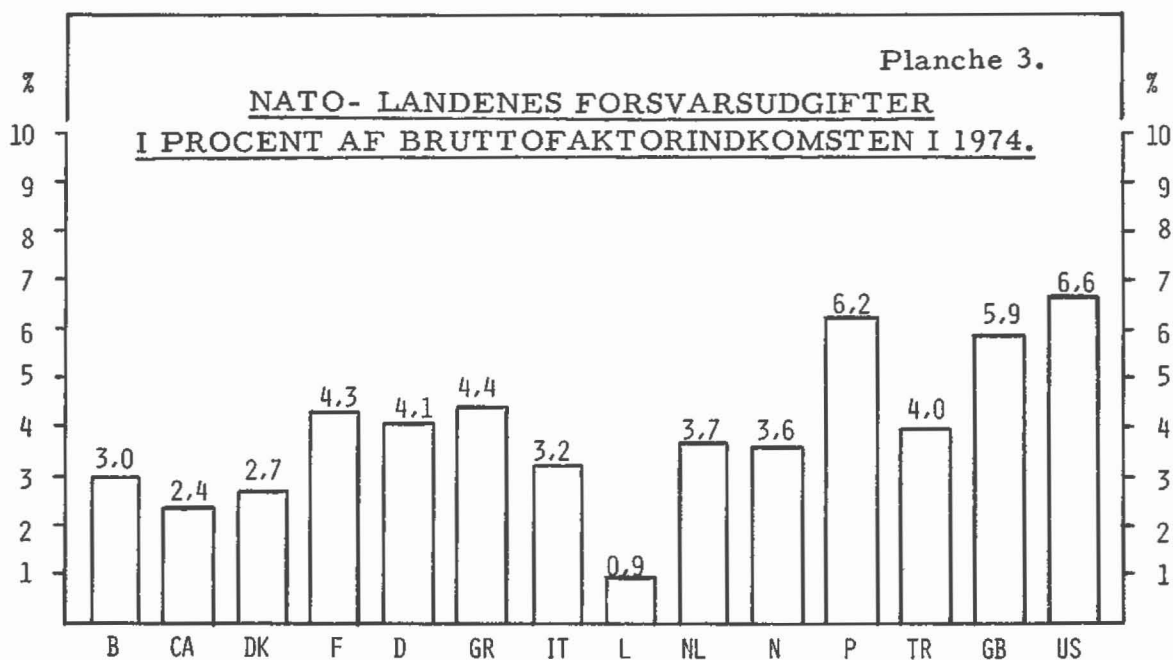
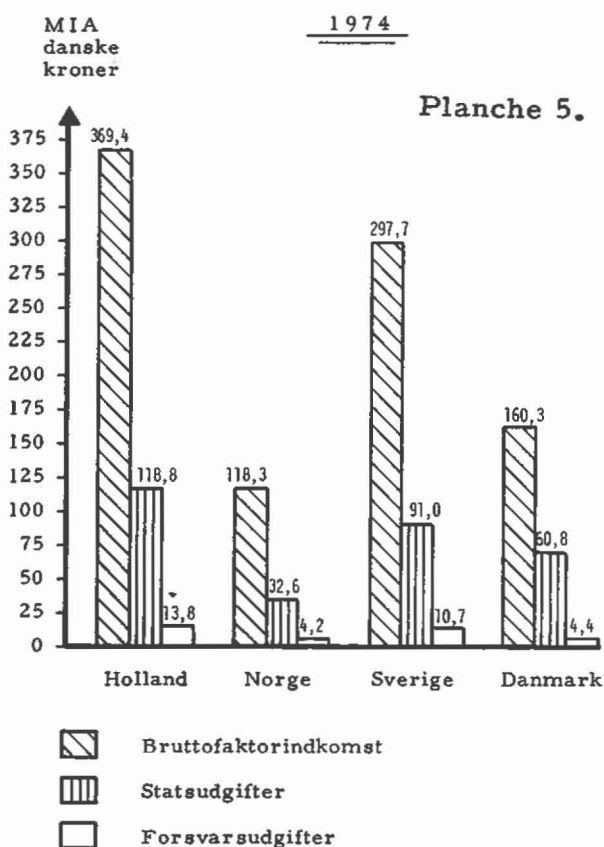

Planche 3 viser NATO-landenes forsvarsudgifter i procent af bruttofaktorindkomsten. Det vil heraf ses, at Danmark ligger som det tredienederste land (Island er ikke medtaget) med en procent

på 2,7; lavere end Danmark ligger kun Canada og Luxembourg. Øvrige lande ligger højere, og det er formentlig i den forbindelse af en vis interesse at henvise til to andre små europæiske lande, nemlig Norge og Holland, der ligger på henholdsvis 3,6 og 3,7%.

Planche 4 viser de samme forsvarsudgifter, men nu udtrykt i US\$ pr. indbygger. Danmark ligger ca. i midten, når man opfører landene efter dette princip, idet de fattigere sydeuropæiske lande, Italien, Grækenland, Portugal og Tyrkiet rykker ned under Danmark. Danmarks udgift er 142\$ pr. indbygger, medens Holland og Norge anvender 171 og 179\$ pr. indbygger til forsvaret.

Ud over en sammenligning med de to mindre NATO-lande, Holland og Norge, kan det også være af interesse at sammenligne med Sverige. Sveriges forsvarsudgifter udgjorde i 1974 3,6% af bruttofaktorindkomsten, altså ca. 1% mere end Danmarks 2,7%.

Til illustration af forholdene i de 4 mindre, vesteuropæiske lande, Holland, Norge, Sverige og Danmark, tjener planche 5, der viser de respektive landes bruttofaktorindkomster, statsudgifter og forsvarsudgifter.

Alt i alt synes materialet klart at belyse, at Danmarks forsvarsudgifter ligger lavt sammenlignet med de lande, det er naturligt at sammenligne os med; at forsvaret igennem de sidste år har fået en mindre og mindre del af det samlede danske statsbudget; og at det ikke kan være rimeligt i den nuværende situation at anføre, at når andre institutioner skal spare, må også forsvaret spare.

Forsvaret har gennem årene tegnet sig for en stadigt faldende del af de samlede statsudgifter. Sammenlignet med statens øvrige institutioner kan man derfor sige, at forsvaret allerede i fuldt

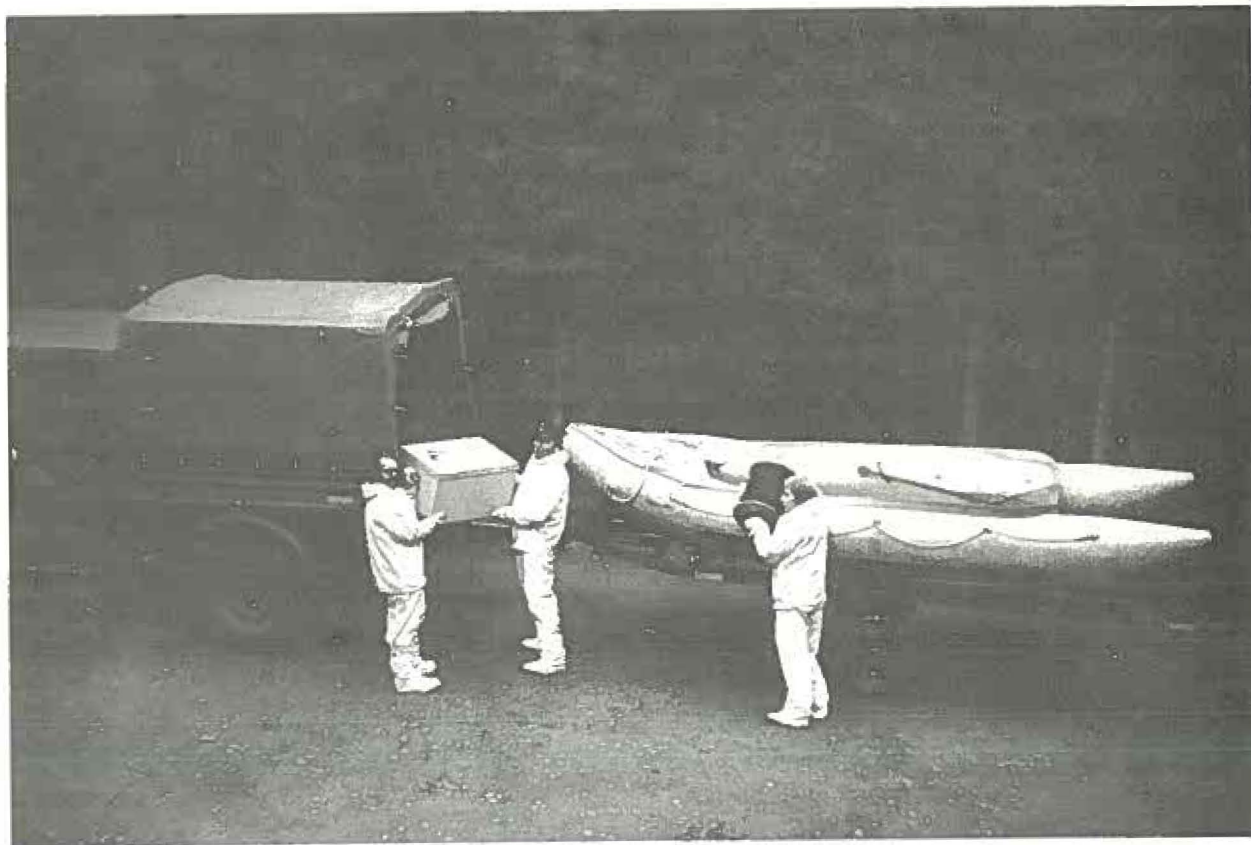
mål har båret sin del af besparelserne. En samlet vurdering af den internationale situation, som den tegner sig for nærværende og - især - på længere sigt, tilskynder ej heller til forsvarsmæssige reduktioner - snarere tværtimod.

(MST)

350 mineudrykninger i 1975

Til trods for at afslutningen af den anden verdenskrig er kommet endnu et år på afstand, er arbejdet med at uskadeliggøre sprængstoffyldte genstande ikke i det forløbne år aftaget i intensitet. Stadigvæk dukker nye mængder af ammunition frem. Alene i Århus havn blev der mod årets slutning opfisket små 2 tons ammunition af forskellige slags. Dette arbejde til gavn for det civile samfund udføres af søværnets minørtjeneste. Denne organisation har i Danmark 9 minørhold fordelt over hele landet. Desuden findes der et

Klar til udrykning i beskyttelsesdragt

hold på Færøerne, og i år er der også blevet oprettet et hold på Grønland.

Et minørhold består normalt af en leder og 2-4 hjælpere. Per-

sonellet, der er fast personel i søværnet, har herhjemme eller i udlandet fået uddannelse og træning i identifikation af farlige genstande, i sprængningsteknik over og under vandet samt uddannelse i svømmedykning.

Ved enhver udrykning medfører et minørhold følgende materiel: Udrykningskøretøj med trailer, hvorpå der ligger en gummibåd med påhængsmotor, dykkeudrustning og kompressor, desarmeringsværktøj, hjælpeværktøj af forskellig slags, fotoudstyr, hævegrej til hæving af miner eller torpedoer, et sæt gasbeskyttelsesudstyr samt et sæt sprængningsudstyr.

I årets løb har der været 350 udrykninger, d.v.s. 1 udrykning om dagen et eller andet sted i landet. Under udrykningerne er der kørt i alt 45.000 km. Det er dog ikke kun selve minørholdene, der bliver aktiveret ved en udrykning. Meget andet søværnspersonel danner baggrunden for udrykningen. I forbindelse med fund af mistænkelige genstande er der i årets løb blevet afsendt og modtaget over 700 signaler.

Minørholdenes virksomhed i år kan bedst illustreres ved en status for uskadeliggørelsen af farlige genstande. Tallene i parentes er for 1974. Statistikken gælder for årets første 11 måneder.

Søminer 21 (15), torpedoer 3 (4), dybdebomber 4 (7), flybomber 34 (37), gasbomber og beholdere med kemisk indhold 13 (0), artillerigranater 1274 (88), håndvåbenammunition og håndgranater 22.000 (23.215), pyrotekniske genstande 329 (314), dele af miner 45 (42), bøjer og paravaner 59 (26), andre farlige genstande 511 (74).

En speciel opgave har minørholdene haft ved efterkontrollen af oprensningen af sejlruten gennem Koraldybet, der fører ind til Studstrupværket i Kalø Vig. Ved denne efterkontrol blev det nødvendigt at fjerne 34 flybomber og bortsprænge dem ude i Århus bugt.

Ingen mennesker, hverken civile eller militære, er kommet til skade i årets løb i forbindelse med de mange sprængfarlige genstande, men det kan ikke kraftigt nok indskærpes ved fund af mistænkelige genstande at underrette nærmeste politi eller søværnsmyndighed, således at et minørhold kan blive alarmeret og bortsprænge den mistænkelige genstand.

Søværns-Orienterings læsere vil muligvis have lagt mærke til, at søværnet har forladt navnet Mineuskadeliggørelsestjenesten og genindført det tidligere navn for denne organisation nemlig Minør-tjenesten.

Skaderne på fiskenet besigtiges

Som erstatning pr. kulance for ødelagte fiskeredskaber samt som dusører har søværnet udbetalt 193.767,-kr., medens der endnu verserer erstatningskrav på ca. 300.000 kr.

(VBS/SMS)

Første mineudrykning på Grønland

Som meddelt i Søværns-Orientering tidligere på året har Grønland nu også fået mulighed for at sende en holdleder til en "farlig genstand". Efter at den pågældende var ankommet til Flådestation Grønnedal, gav han i tjenestestedsbladet DALPOSTEN en orientering om sin tjeneste samt om forholdsregler ved fund.

Reaktionen udeblev ikke. Ca. 14 dage efter havde nogle menige været på week-end-tur i fjeldene, og efter hjemkomsten meldte de om fund af en granat. Holdlederen tog afsted sammen med den ene af finderne, og efter en halv times sejlads med motorbåd og halvanden times klatren i næsten uvejsomt fjeldterrain stod man ved en blind 40 mm granat, som antageligt stammer fra en amerikansk øvelsesskydning under eller efter anden verdenskrig. På nedturen

blev den transporteret i en medbragt pøs med klude. Granaten, som var anledning til den første registrerede mineudrykning fra Grønnedal, er nu indlemmet i Minemodellsamlingen.

(FLS GDL)

Bradebænken brudt sammen

Den 2. december brød Bradebænken på Flådestation København sammen. Klokken 1300 observeredes et hul i kajen på nogle få dm^2 , og cirka 2 timer senere var det vokset til et 25 m lang, 8 m bredt, og 6 m dybt hul.

Bradebænkens sammenbrud

Dykkerundersøgelser viste, at 40 m af spunsvæggen på den vestlige side af Bradebænken var skredet ud og dannede en vinkel på 45° med det lodrette plan.

Ved Bradebænkens sammenbrud er der sket et kraftigt indhug i flådestationens kajkapacitet, hvilket bevirker, at PEDER SKRAM samt 2 korvetter af TRITON-klassen, som normalt har fast plads på Bradebænken, nu er flyttet til Dokøen, hvor de optager kajpladsen for 2 inspektionsskibe af HVIDBJØRNEN-klassen. På grund af pladsmanglen er inspektionsskibene istedet henvist til Flåde-

station Frederikshavn, hvilket betyder ulemper for personellet samt betydelige omkostninger for søværnet.

(FLS KBH)

Kadetkorpset 275 år

Søværnets Officersskole udgiver et jubilæumsskrift for at markere kadetkorpsets 275 års beståen.

I tilslutning til tidligere værker om skolens historie vil den nye bog skildre de sidste 25 års mange og omfattende ændringer i både den teoretiske og den praktiske uddannelse til officer i søværnet. Bogen, der er skrevet af kommandørkaptajn Finn Alsing, vil blive på godt 100 sider med mange illustrationer fra perioden. Trykningsprocessen er i fuld gang, således at bogen kan udkomme kort ind i det nye år og i god tid inden jubilæet den 26. februar næste år.

Bogen kan endnu bestilles til direkte levering og til en særdeles billig pris - kr.58,- ved henvendelse til Søværnets Officersskole. Når den foreligger færdigtrykt, vil den blive overgivet i kommission hos J.H.Schultz Forlag.

(SOS)

Indland kort

Inspektionskutteren AGPA deltog den 24.-25. marts i bjærgning af kutteren KIRSTEN HANSERAQ. For denne bjærgning har søværnet nu modtaget 65.000 kr. i bjærgeløn, der fordeles i henhold til Sølovens § 229.

Marinehjemmeværnet i Korsør, Flotille 252, har skiftet chef. Materielforvalter Bent Mortensen afløste skibsfører Niels Munk. Flotillen har i år haft en tilgang på 17 og tæller nu 100 mand og er dermed den største hjemmeværnsenhed i Korsør.

Forsvarskommandoen har nedsat et "Uddannelsesudvalg vedrørende uddannelsen på Forsvarets Sanitetsskole". Formålet er bl.a. at fremme udarbejdelsen af koordinerende bestemmelser. I udvalget er der repræsentanter for alle tre værnstabe.

Den 12.december var torpedobåden WILLEMOES på præsentationssejlsads i Sundet. I turen, der varede små tre timer, deltog repræsentanter for Flådestation København, eskadrerne, taktikinspektøren, teknikinspektøren og våbeninspektøren.

Den 12.december besøgte Våbenofficerskursus som et led i undervisningen Flyvevåbnets Eskadrille 541 på Middelgrundsfortet. De 8 danske og 7 norske elever samt repræsentanter for Søværnets Våbenskole fik en orientering og rundvisning.

Udland kort

Den ottende engelske Type 21 AMAZON-klasse fregat - AVENGER - er blevet søsat i Glasgow. Det er også det ottende skib med navnet, den første var en kanonslup fra 1779, den sidste et hangarskib, der efter fremragende tjeneste blev torpederet i Gibraltarstrædet i 1942.

Den svenske forsvarschef, general Stig Synnergren, har fået 2 års tjenesteforlængelse fra 1.oktober 1976. Det samme gælder flådens chef, viceadmiral Bengt Lundvall. Generalløjtnant Nils Sköld afløser generalløjtnant C.E.Almgren som chef for hæren, og generalmajor Lennart Ljung udnævnes til generalløjtnant og chef for forsvarsstaben.

Den anden konference mellem Nordsølandene om beskyttelse af oliefelterne i Nordsøen i fredstid er blevet holdt i London. Den fortsatte diskussionen fra den første konference i Haag. Der deltog delegationer fra Belgien, Danmark, Frankrig, Holland, Norge og Vesttyskland.

Den første engelske fregat udstyret med Exocet-missiler er blevet afleveret til flåden. Det er LEANDER-klasse fregatten CLEOPATRA, 2.200 t, der i de sidste to år har gennemgået en fuldstændig modernisering. Fregatten er fra 1964.

Karlskronaværftet har fået bestilling på ombygning af 4 motor-torpedobåde til bevogtningsbåde. Ordren er på 5 mio. sv.kr., og fartøjerne skal leveres næste efterår. Ombygningen betyder beskæftigelse for en snes arbejdere i et år.

Det har vakt opsigt i England, at chefen for en ministryger er blevet optaget i British Magic Cirkel. Han forlod sit skib og aflagde i al hemmelighed optagelsesprøve i Tryllekunstnernes Hus i London. Chefen var Prinsen af Wales - hans far, Hertugen af Edingburgh, blev i øvrigt medlem for 21 år siden.

Den amerikanske flåde har udarbejdet sammenlignende studier over 4 forskellige hangarskibstyper på 55.000, 65.000, 73.400 og en modificeret udgave af NIMITZ på 94.000 t. De tænkes alle atom-drevet og skønnes at blive 4-600 mio. dollars dyrere end den nuværende NIMITZ. Studierne er i øvrigt hemmelige.

e. b. J.
F. Heisterberg-Andersen
F. Heisterberg-Andersen
Stabschef ved Chefen for Søværnet